

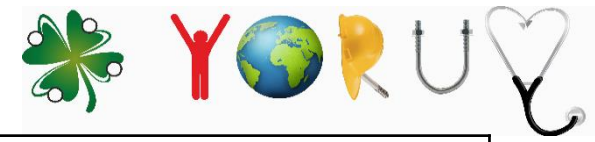
AKADEMİ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

KONU ADI : 30- Sağlık ve Güvenlik İşaretleri
HAZIRLAYAN: YORUM AKADEMİ

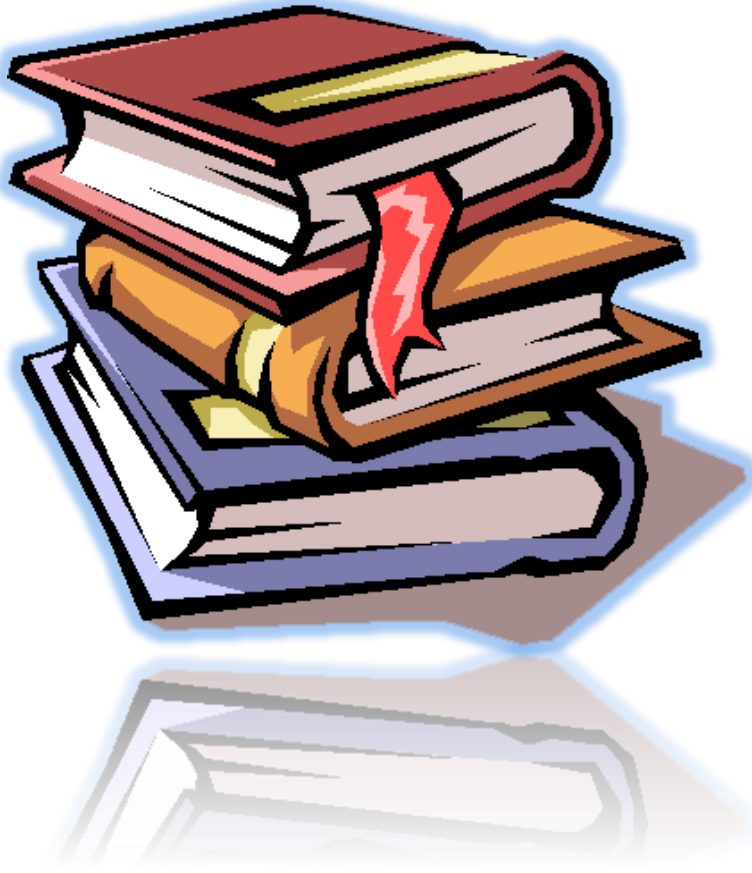
11.10.2013

Sıra No / Konu	30 / Sağlık ve Güvenlik İşaretleri
Konunun genel amacı	Katılımcıların, işyerlerinde kullanılan sağlık ve güvenlik işaretleri hakkında bilgi edinmelerini sağlamaktır.
Öğrenme hedefleri	Bu dersin sonunda katılımcılar; • Sağlık ve güvenlik işaretlerinin anlamları açıklar. • Sağlık ve güvenlik işaretlerinin kullanım yerlerini belirtir. • Sağlık ve güvenlik işaretlerinin şekillerini tanımlar.
Konunun alt başlıkları	• İşyerinde kullanılan sağlık ve güvenlik işaretleri ○ İşaret levhaları ○ Işıklı işaretler ve sesli sinyaller ○ El işaretleri • Sağlık ve güvenlik işaretlerinin kullanım yerleri • Sağlık ve güvenlik işaretleri ile iletişim • İlgili mevzuat

Eğitimin Amacı

Katılımcıların, işyerlerinde kullanılan sağlık ve güvenlik işaretleri hakkında bilgi edinmelerini sağlamaktır.

Öğrenim Hedefleri

- Sağlık ve güvenlik işaretlerinin anlamları açıklar.
- Sağlık ve güvenlik işaretlerinin kullanım yerlerini belirtir.
- Sağlık ve güvenlik işaretlerinin şekillerini tanımlar.

TANIMLAR

- ✓ Güvenlik ve sağlık işaretleri
- ✓ Yasak işareti
- ✓ Uyarı işareti
- ✓ Emredici işaret
- ✓ Acil çıkış ve ilkyardım işaretleri
- ✓ Bilgilendirme işareti
- ✓ İşaret levhası
- ✓ El bilgi levhası
- ✓ Güvenlik rengi
- ✓ Sembol veya piktogram
- ✓ Işıklı işaret
- ✓ Sesli sinyal
- ✓ Sözlü iletişim
- ✓ El işareti
- ✓ Operatör
- ✓ İşaretçi

İşverenin Yükümlülükleri

- ✓ İşveren, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve Risk Değerlendirme yönetmeliğine göre yapılan risk değerlendirmesi sonuçlarına göre;
- çalışma yöntemleri
- İş organizasyonu
- toplu korunma önlemleriyle işyerindeki risklerin giderilemediği veya yeterince azaltılamadığı durumlarda

güvenlik, sağlık işaretlerini bulundurmak ve uygun şekilde kullanmak **zorundadır.**

İşverenin Yükümlülükleri

- ✓ Sabit ve kalıcı işaretler
 - Yasaklamalar, uyarılar, yapılması zorunlu işler acil kaçış yolları, ilk yardım bölümlerinin yerleri
 - Konteynır ve borular üzerindeki işaretler
 - Engellere çarpma veya düşme riski olan yerler
 - Trafik yolları
- ✓ Geçici işaretler
 - Tehlike sinyali vermek,
 - Işıklı işaretler,
 - Sesli sinyaller ve/veya sözlü iletişim

İşverenin Yükümlülükleri

Renk	Anlamı veya Amacı	Talimat ve Bilgi
Kırmızı	Yasak işareti	Tehlikeli hareket veya davranış
	Tehlike alarmı	Dur, kapat, düzeneği acil durdur, tahliye et
	Yangınla mücadele ekipmanı	Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve tanımlanması
Sarı	Uyarı işareti	Dikkatli ol, önlem al, kontrol et
Mavi (1)	Zorunluluk işareti	Özel bir davranış ya da eylem Kişisel koruyucu donanım kullan
Yeşil	Acil çıkış, ilk yardım işareti	Kapılar, çıkış yerleri ve yolları, ekipman, tesisler
	Tehlike yok	Normale dön
(1) Mavi:	Sadece dairevi bir şekil içinde kullanıldığında emniyet rengi olarak kabul edilir.	
(2) Parlak turuncu:	Emniyet işaretleri dışında sarı yerine kullanılabilir. Özellikle zayıf doğal görüş şartlarında floresan özellikli bu renk çok dikkat çekicidir.	

Yasaklayıcı İşaretler

Sigara İçilmez

Sigara içmek ve açık
alev kullanmak
yasaktır

Yaya giremez

Suyla söndürmek
yasaktır

İçilmez

Yetkisiz kimse
giremez

İş makinası giremez

Dokunma

- Temel nitelikler
- ✓ Daire biçiminde,
- ✓ Beyaz zemin üzerine siyah piktogram,
kırmızı çerçeve ve diyagonal çizgi
(kırmızı kısımlar işaret alanının en az
% 35'ini kapsayacaktır)

Uyarı İşaretleri

- Temel nitelikler
- ✓ Üçgen şeklinde
- ✓ Sarı zemin üzerine siyah piktogram, siyah çerçeve (sarı kısımlar işaret alanının en az % 50'sini kapsayacaktır)

Emredici işaretler

Gözlük kullan

Baret tak

Eldiven giy

Maske kullan

İş ayakkabısı giy

Yaya yolunu kullan

Koruyucu elbise giy

Yüz siperi kullan

Emniyet kemeri kullan

Kulak koruyucu tak

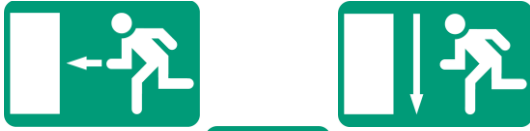

Genel emredici işaret
(gerektiğinde başka işaretle
birlikte kullanılacaktır)

- Temel nitelikler
- ✓ Daire biçiminde,
- ✓ Mavi zemin üzerine beyaz piktogram (mavi kısımlar işaret alanının en az %50'sini kapsayacaktır)

Acil çıkış ve ilkyardım işaretleri

Acil çıkış ve kaçış yolu

Yönler (Yardımcı bilgi işareti)

İlk Yardım

Sedye

Güvenlik duşu

Göz duşu

Acil yardım ve ilk yardım telefonu

- Temel nitelikler
- ✓ Dikdörtgen veya kare biçiminde,
- ✓ Yeşil zemin üzerine beyaz piktogram (yeşil kısımlar işaret alanının en az %50'sini kapsayacaktır)

Yangınla mücadele işaretleri

Yangın Hortumu

Yangın Merdiveni

Yangın Söndürme
Cihazı

Acil Yangın Telefonu

- Temel nitelikler
- ✓ Dikdörtgen veya kare biçiminde,
- ✓ Kırmızı zemin üzerine beyaz piktogram (kırmızı kısımlar işaret alanının en az % 50'sini kapsayacaktır)

Yönler (Yardımcı bilgi işareti)

El İşaretleri

Genel hususlar

Anlamı	Tarifi	Şekil
BAŞLAT Hazır ol Başlama komutu	Avuç içleri öne bakacak şekilde her iki kol yere paralel	
DUR Kesinti / ara Hareketi durdur	Avuç içi öne bakacak şekilde sağ kol yukarı kalkık	
TAMAM İşlemin sonu	Her iki kol göğüs hizasında eller kenetli	

El İşaretleri

Dikey Hareketler

Anlamı	Tarifi	Şekil
KALDIR	Sağ kol avuç içi öne bakacak şekilde yukarı kalkırken yavaşça daire çizer	
İNDİR	Sağ kol avuç içi içeri bakacak şekilde yere doğru indirilmişken yavaşça daire çizer	
DÜŞEY MESAFE	Mesafe her iki elin arasındaki boşlukla ifade edilir	

El İşaretleri

Yatay Hareketler

Anlamı	Tarifi	Şekil
İLERİ	Her iki kol avuç içleri yukarı bakacak şekilde bel hizasında bükülüyken kollar dirsekten kırılarak yukarı hareket eder	
GERİ	Her iki kol avuç içleri aşağı bakacak şekilde göğüs önünde bükülüyken kollar dirsekten kırılarak yavaşça gövdeden uzaklaşır	
SAĞ İşaretçinin sağ*	Sağ kol avuç içi yere bakacak şekilde yere paralel sağa uzatılmışken sağa doğru yavaşça küçük hareketler	
SOL İşaretçinin solu*	Sol kol avuç içi yere bakacak şekilde yere paralel sola uzatılmışken sola doğru yavaşça küçük hareketler	
YATAY MESAFE	Eller arasındaki boşluk mesafeyi ifade eder	

El İşaretleri

Tehlike

Anlamı	Tarifi	Şekil
KES Acil dur.	Avuç içleri öne bakacak şekilde her iki kol yukarı kalkık	
HIZLI	Bütün hareketler daha hızlı	
YAVAŞ	Bütün hareketler daha yavaş	

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

TOPLUCA İŞARETLER

ŞEKİL VE RENK	KULLANIMI	ANLAMI	ÖRNEKLER
	YASAK	YASAKLANAN EYLEM YAPILAMAZ	CEP TELEFONU KULLANIMI YASAKTIR GİRMEK DOKUNMAK YASAKTIR A SANSÖRE BİNMEK YASAKTIR
	TEHLİKE	UYARIYA DİKKAT EDİN ŞEKLİN İÇİNDEKİ SEMBOL TEHLİKEYİ BELİRTİR	DİKKAT! YANICI MADDE ÖLÜM TEHLİKESİ
	ZORUNLULUK BİLGİ	BELİRTİLEN KURALA UYULMASI GEREKİR ŞEKİL BAZEN BİLGİ VERİR	YÜK ASANSÖRÜ KULAKLIK TAK ELLERİNİ TEMİZLE
	SAĞLIK VE GÜVENLİK	ACİL TAHLİYE VE MALZEME BİLGİSİ	ACİL KAÇIŞ YÖNÜ TELEFON VARDIR İÇME SUYU
	YANGIN	YANGINLA MÜCADELE MALZEMELERİ	YANGIN ALARMI YANGIN TUPU YANGIN TELEFON

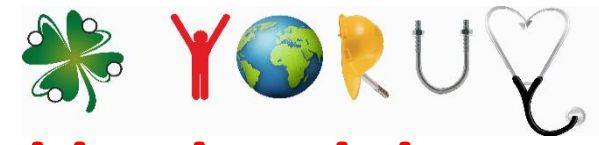

Boru ve Kaplar Üzerindeki İşaretler

- İçinde tehlikeli madde veya preparatların bulunduğu veya depolandığı kaplar ile bunları ihtiva eden veya taşıyan görünür borular;
- Yürürlükteki mevzuata uygun olarak, renkli zemin üzerinde piktogram veya sembol bulunan etiket ile işaretlenmelidir. İşaret levhaları kullanıldıkları ortama uygun, darbeye ve hava koşullarına dayanıklı malzemeden yapılmış olmaları gerekmektedir.

- İşaretler; katlanmaz, kendinden yapışkanlı yada boyama biçiminde olmalı ve görünür yüzeylere yerleştirilmelidir
- Borular üzerinde kullanılan işaretler, belirtilen diğer hususlar ile birlikte, vanalar ve bağlantı yerleri gibi tehlikeli noktaların yakınına görünür şekilde ve uygun aralıklarla konulmalıdır
- Önemli miktarda tehlikeli madde yada preparat depolanan alanlar, odalar veya kapalı yerler, uygun ikaz işareti ile belirtilmeli veya renkli zemin üzerine piktogram veya sembol bulunan etiket ile işaretlenmelidir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

BORULARDA RENKLER

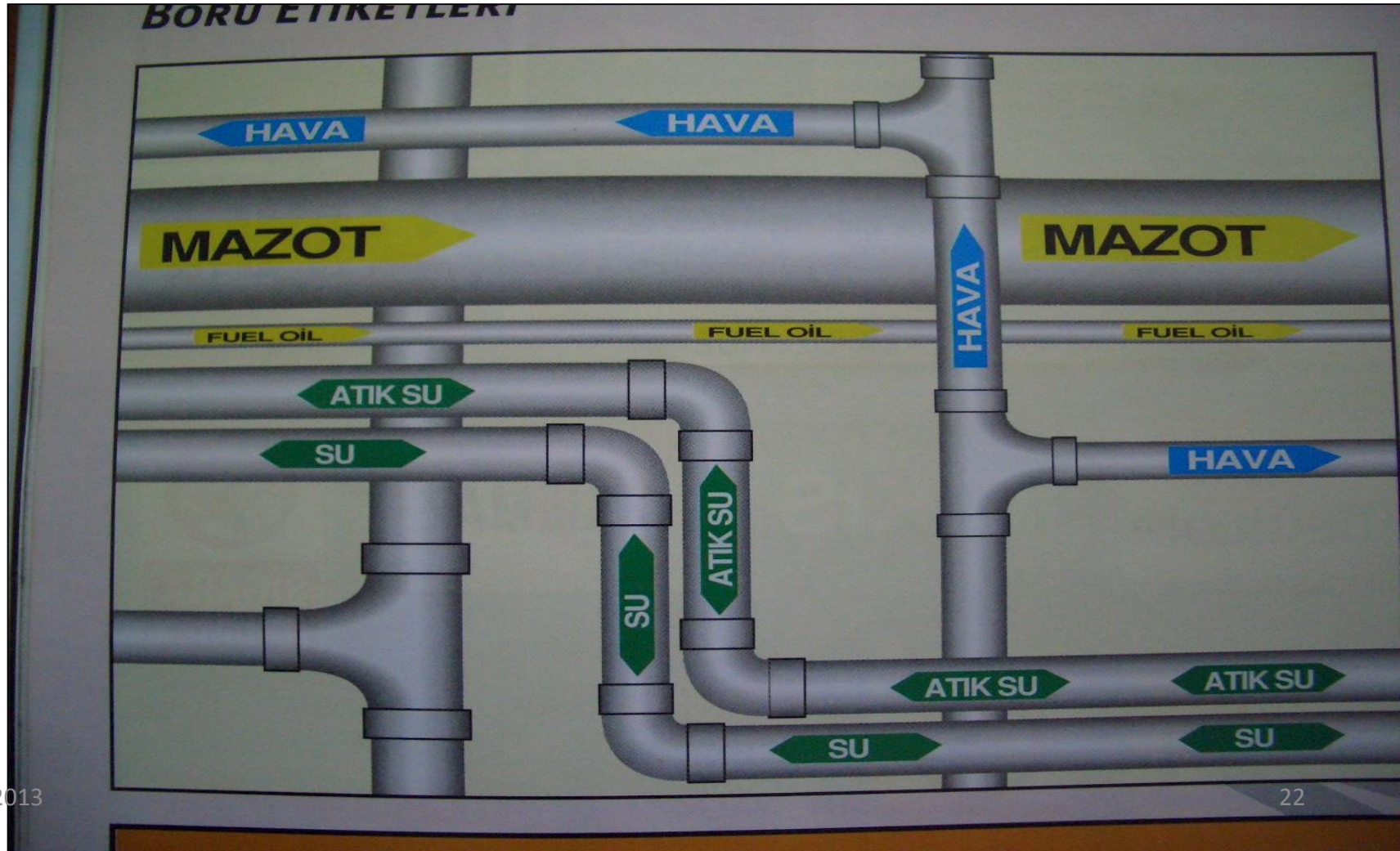

	YANGIN
	SU
	BASINÇLI HAVA
	BUHAR – HAVA
	ASİT-ALKALİ
	YAĞLAR
	GAZ
	AKARYAKIT
	DİĞER

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

BORULARDA TANITIM RENKLER

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

BORULARDA TANITIM RENKLER

Engeller ve tehlikeli yerlerde kullanılan işaretler

- Engellere çarpma, düşme ya da nesnelerin düşme tehlikesinin bulunduğu yerler ile işletme tesisleri içinde çalışanların çalışmaları esnasında dolaştıkları bölgeler, birbirini takip eden sarı ve siyah ya da kırmızı ve beyaz renk şeritleriyle işaretlenir.
- İşaretlerin boyutu, engelin ya da tehlikeli bölgenin büyüklüğü ile orantılı olur.
- Sarı–siyah ya da kırmızı–beyaz şeritler yaklaşık olarak 45 derece açıyla ve aynı büyüklükte boyanır

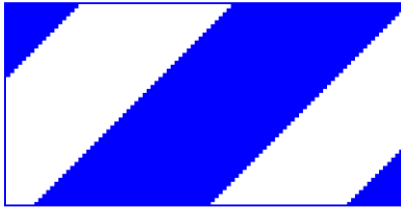

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİNİN KULLANIM YERLERİ

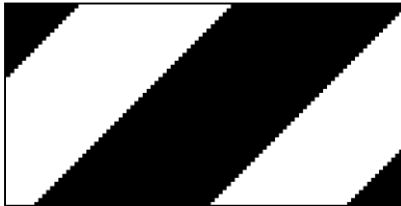
👁 **KAPILARDA**

👁 **GEÇİTLERDE**

👁 **BORDÜRLERDE**

👁 **DİREKLERDE**

👁 **KOLONLARDA**

👁 **TAMPONLARDA**

ÖRNEK

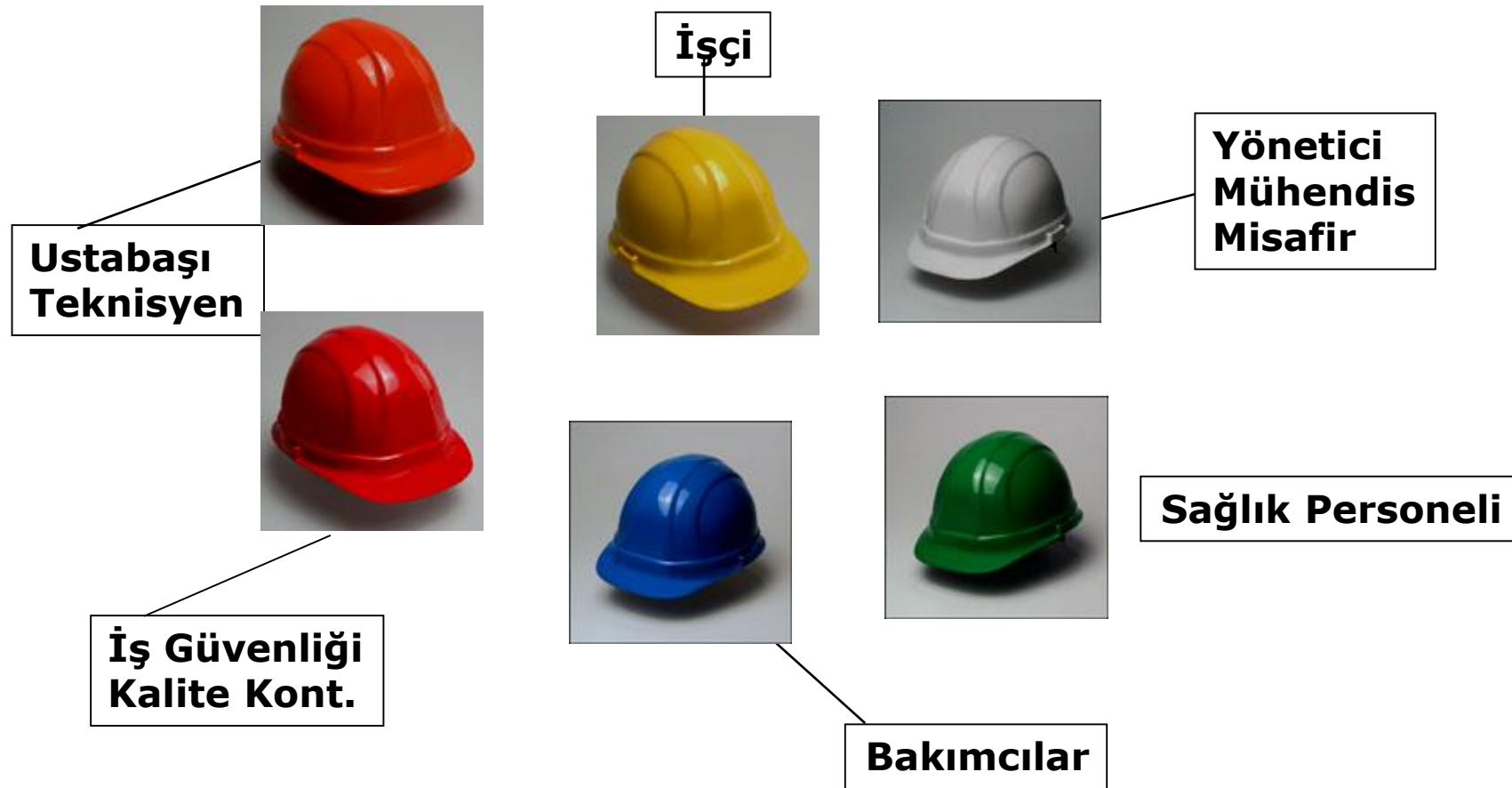
Trafik yollarının işaretlenmesi

- ✓ Çalışma yerlerinin kullanım biçimi ve ekipmanlar, çalışanların korunmasını gerektiriyorsa; araç trafiğine açık yollar, zemin rengi de dikkate alınarak, açıkça seçilebilir şekilde, sarı ya da beyaz renkli sürekli şeritlerle belirtilir.
- ✓ Şeritler; araçlar ile araçlara yakın bulunabilecek nesneler arasında ve araçlarla yayalar arasında, emniyetli bir mesafeyi belirtecek şekilde çizilir.
- ✓ Tesislerin açık alanlarındaki sürekli trafiğin olduğu yollar, uygun bariyerler ve kaldırımlar yoksa, uygulanabilir olduğu ölçüde, yukarıda belirtildiği şekilde işaretlenir.

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

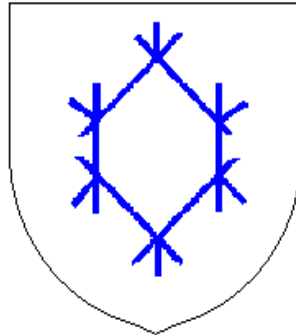
BARETLERDE RENKLER

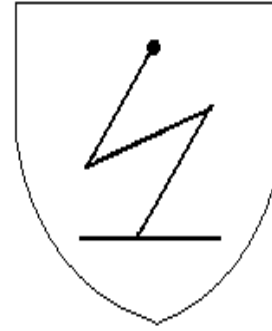
K.K.E ÜZERİNDE İŞARETLER

Hava kirliliğine karşı koruma

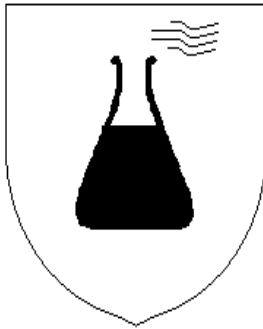
Soğuğa karşı koruma

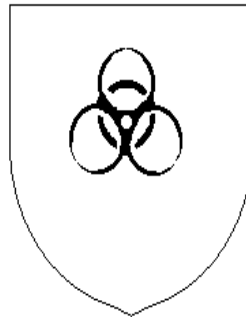
Statik Elektriğe karşı koruma

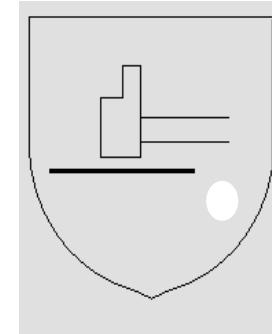
Sıcağa karşı koruma

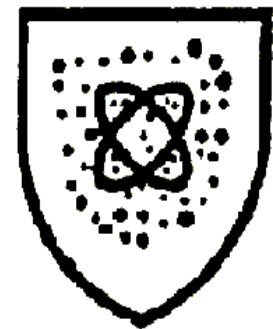
Kimyasal risklere karşı koruma

Biyolojik risklere karşı koruma

Mekanik risklere karşı koruma

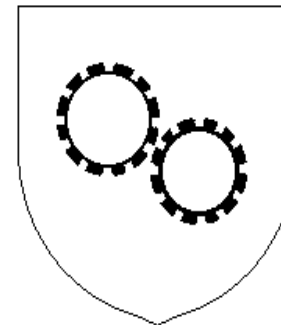
Radyasyona karşı koruma

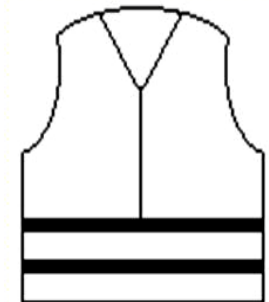
Kesilmeye karşı koruma

İtfaiyeci kıyafetleri

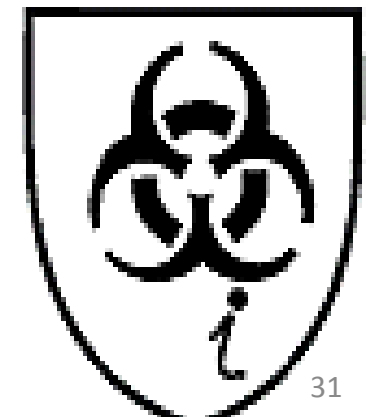
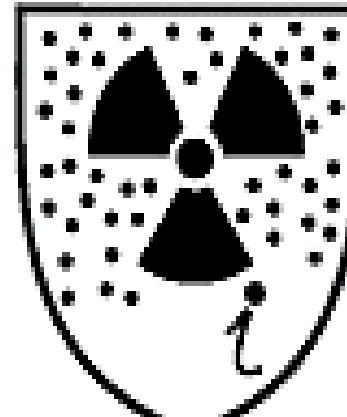
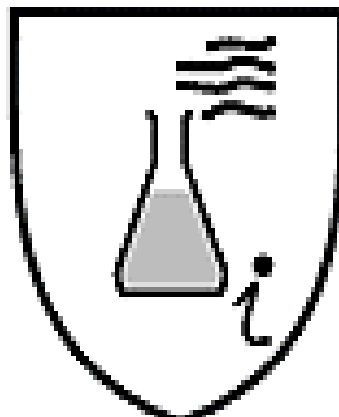
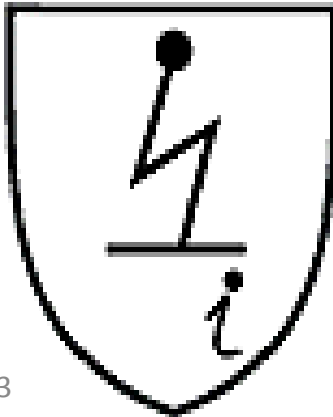
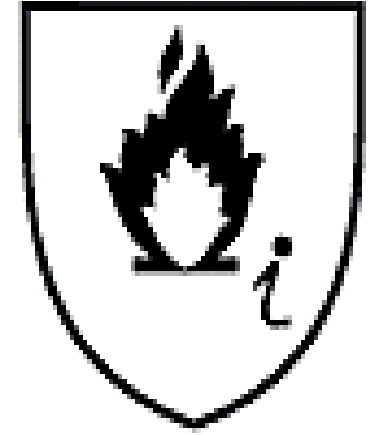
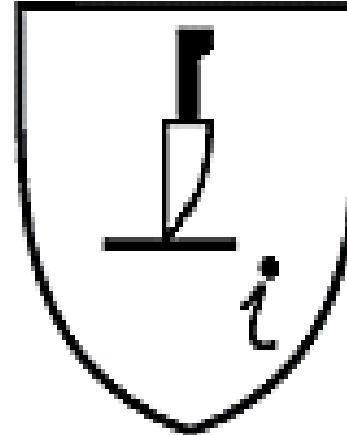
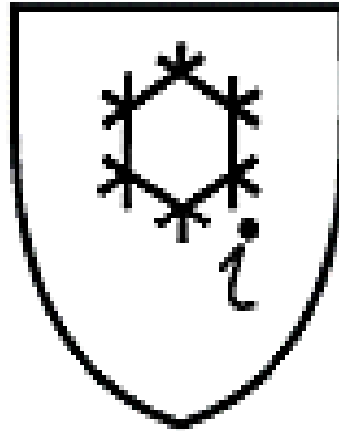
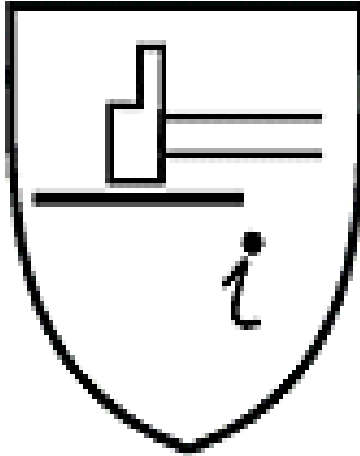
Makinelerin hareketli parçalarına karşı koruma

Görülmeyi ve fark edilmeyi sağlayan giysi

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

ELDİVENLER ÜZERİNDE İŞARETLER

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

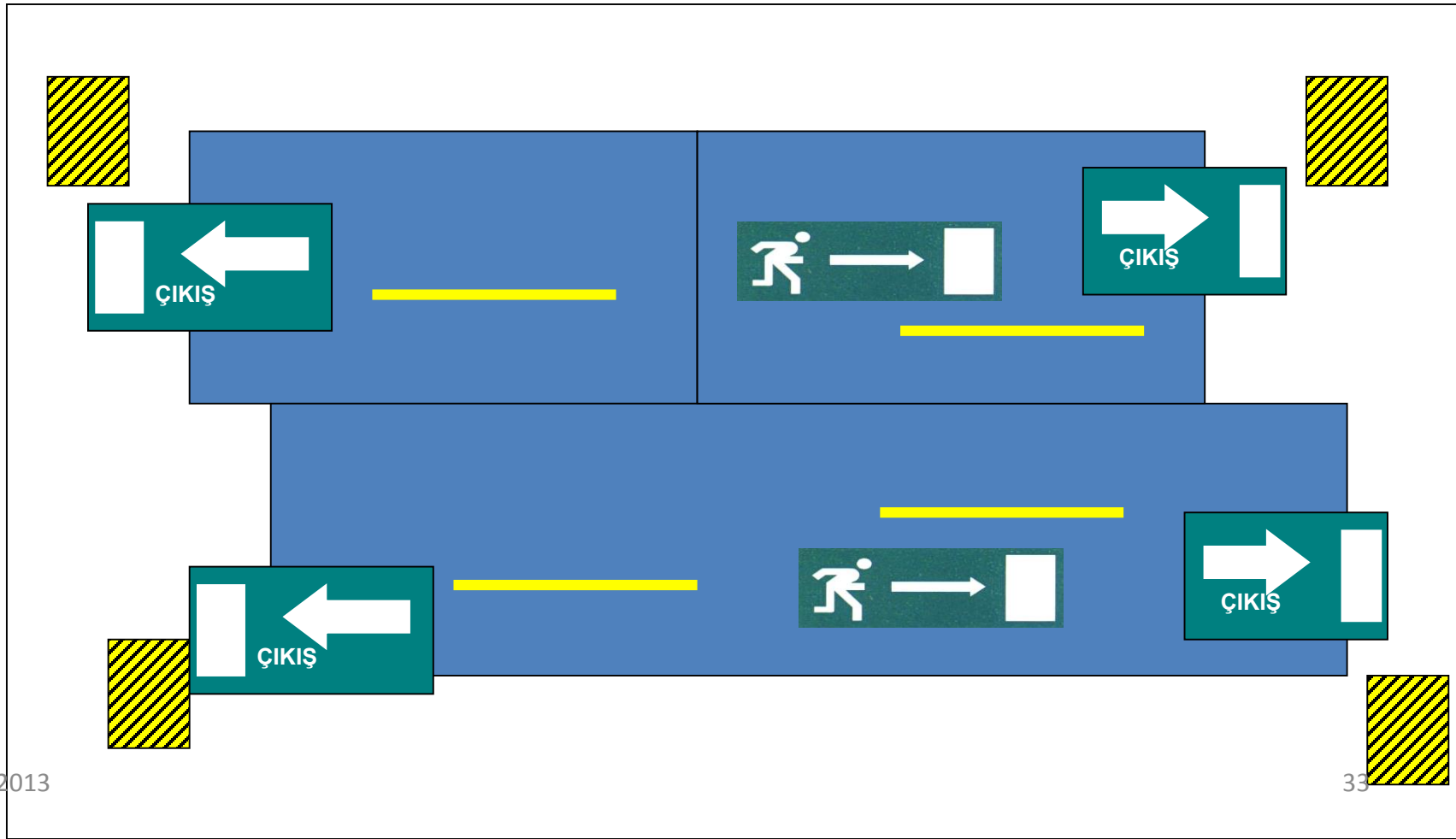
GAZ BUHAR FİLTRELERİNDE RENKLER

- A - Organik Gaz/Buhar**
Tetraclormethane
- B - İnorganik Gaz/Buhar**
chlorine, hydrogen sulphide,
hydrogen cyonide
- E - Asit Gaz / Buhar**
Sulphur dioxide
- K - Amonyak &Türevleri**
Ammonia

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

ACİL ÇIKIŞLARIN İŞARETLENMESİ

Tehlikeli İşaretler

Zararlı madde veya ürünleri kullanan kişiler, bunların özelliklerine göre etiketlenmesinden sorumludur. Üreticiler, bu etiketlerde üreticinin adı ve adresi, maddenin kimyasal ve kapalı formülü, ürünlerin ticari adı, amaçlanan kullanım alanları ve içeriğine giren maddelerin tehlike sembollerini, özel tehlikelere karşı dikkat çekici "çok şiddetli patlayıcı", "şiddetli zehir" gibi ikazlar ve maddeler ait olan risk ve güvenlik önlemleri hakkında bilgiler, tehlike sembolü, kimyasal tanımı ve etkin madde yüzdesi hakkında bilgiler vermekle yükümlüler.

Tehlikeli madde ikaz işaretleri	
	Patlayıcı madde E
	Alev alabilen madde F+ çok kolay parlar Fkolay parlar
	Korozif madde C
	Oksitleyici ve organik peroksitler O
	Zehirli madde T+ çok zehirli T zehirli
	Tahriş edici madde X
	Zararlı madde X _n
	Çevre için zararlı madde N

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

KİMYASAL MADDELERDE TEHLİKE İŞARETLERİ

TEHLİKELİ KİMYASALLARIN ULUSLARARASI SEMBOLLERİ

1-PATLAYICI

2-TOKSİK

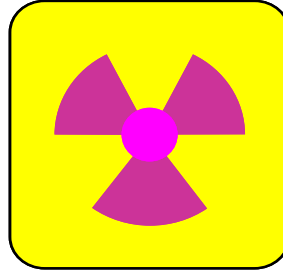
3-PARLAYICI

4-OKSİTLEYİCİ

5-İRRİTAN

6-RADYOAKTİF

7-ZARARLI

8-AŞINDIRICI

9-ÇEVREYE Z.

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

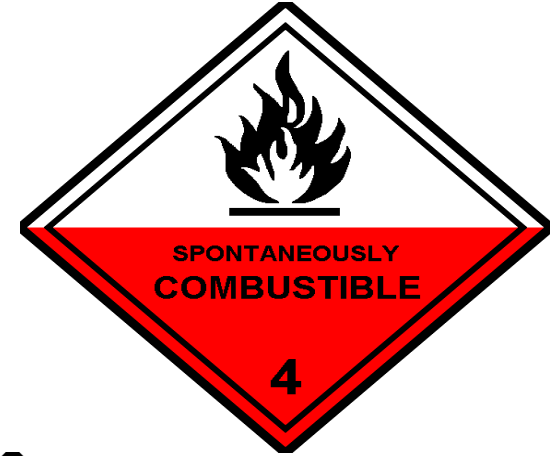
TEHLİKELİ KİMYASALLAR TAŞIYAN ARAÇLARDA

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

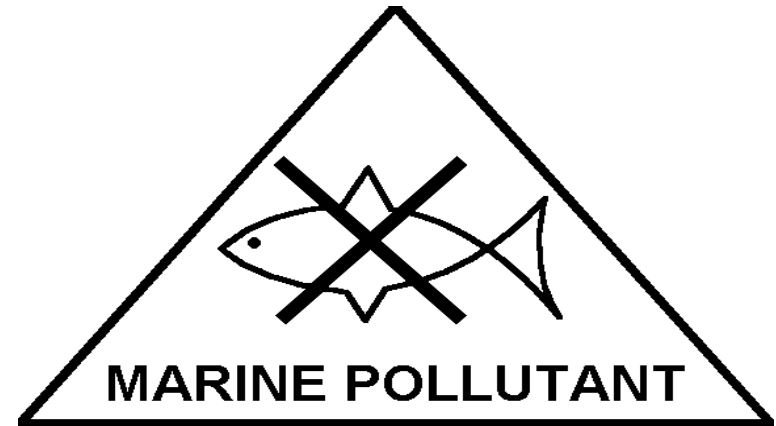
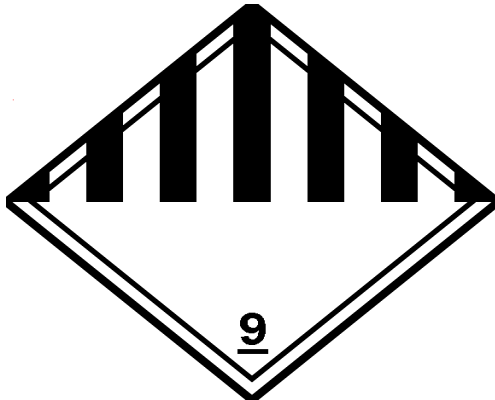
TEHLİKELİ KİMYASALLAR TAŞIYAN ARAÇLARDA

SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

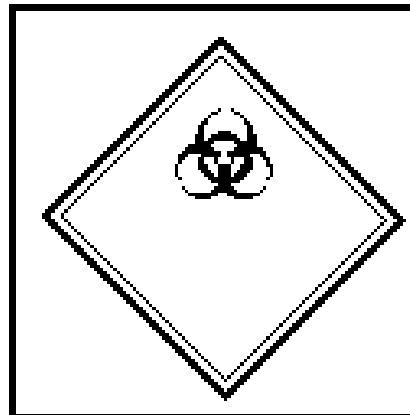
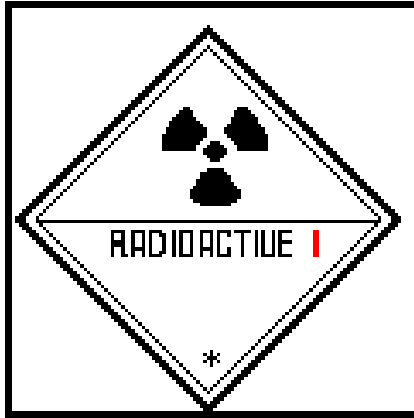
TEHLİKELİ KİMYASALLAR TAŞIYAN ARAÇLARDA

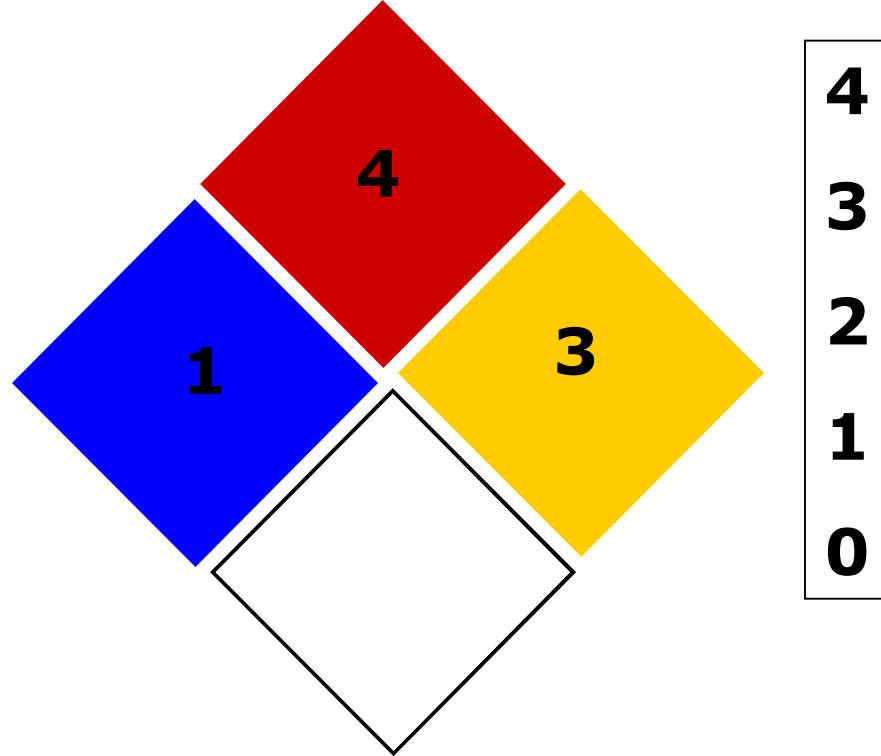
SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ İLE İLETİŞİM

TEHLİKELİ KİMYASALLAR TAŞIYAN ARAÇLARDA

TEHLİKELİ MADDELERİN DEPOLANMASI

	YANICILIK
	SAĞLIK
	REAKTİF
	ÖZEL BİLGİ

TEHLİKELİ MADDELERİN DEPOLANMASI

4	Buhar veya sıvı Girmek çok tehlikeli	Aşırı derecede yanabilir	Patlayabilir
3	Aşırı derecede tehlikeli Vücudu tamamen kaplayan koruyucu giysiler giy	Normal sıcaklıkta tutuşabilir	Kuvvetli bir şok veya ısı ile patlayabilir
2	Tehlikeli Solunum koruyucusu maske tak	Hafif ısıtıldığında tutuşabilir	Şiddetli bir kimyasal değişim olasıdır
1	Az tehlikeli	Yanması için önceden ısıtılmalıdır	Isıtılırsa karasızdır
0	Sıradan malzeme	Yanmaz	Normalde kararlıdır

Işıklı İşaretler

- Işıklı işaretler, kullanım amacına ve şartlarına uygun olarak, bulunduğu ortama göre iyi görünür ve seçilir olmalı,
- Aşırı ışık nedeniyle parlamamalı
- Yetersiz ışık nedeniyle görünürlüğü azalmamalıdır.
- Işıklı işaretlerin sinyal gönderen ışıklı alanı,
- Tek renk yada belirli bir zemin üzerinde piktogramdan ibaret olmalıdır.
- Kullanılan tek renk tüm işaretlerde kullanılan güvenlik rengi tablosuna uygun olmalıdır.
- İşaret bir piktogram içeriyorsa, piktogramlarla ilgili kuralların hepsine uygun olmalıdır.

Sesli Sinyaller

- Ortam gürültüsünden hayli yüksek, ancak aşırı derecede yüksek ve zarar verici olmayacak şekilde duyulabilir bir ses düzeyinde olmalı
- Teknik özellikleri itibariyle kolaylıkla tanınabilir, diğer sesli sinyaller ile ortamdaki seslerden açıkça ayırt edilebilir olmalıdır.

Sözlü Haberleşme

- Bir veya birden fazla kişiler arasında yapılan sözlü haberleşmede;
- Belirli bir formda veya kodlanmış haldeki kısa metinler, cümleler, kelime veya kelime grupları kullanılmalıdır.
- Sözlü mesajlar mümkün olduğunca kısa, yalın ve açık olmalıdır.
- İnsan sesi yada yapay insan sesi ile olmalıdır.

El İşaretleri

El işaretleri ;

- Kesin, yalın, yapılması ve anlaşılması kolay ve benzer işaretlerden belirgin bir şekilde farklı olmalıdır.

Aynı anda iki kol birden kullanılıyorsa;

- Bunlar simetrik olarak hareket ettirilmeli ve bir harekette sadece bir işaret verilmelidir.

El işaretlerinin kullanım kuralları:

- İşaretçi, kendisi tehlikeye düşmeyecek şekilde, bulunduğu yerden bütün manevraları görsel olarak izleyebilmelidir.
- İşaretçinin esas görevi; manevraları yönlendirmek ve manevra alanındaki işçilerin güvenliğini sağlamaktır.
- İşaretçi, kendisi tehlikeye düşmeyecek şekilde, bulunduğu yerden bütün manevraları görsel olarak izleyemiyorsa ek olarak bir veya daha fazla işaretçi konuşlandırılmalıdır.
- Operatör, almış olduğu emirleri güvenlik içerisinde yerine getiremeyeceği durumlarda yürütmekte olduğu manevrayı durdurarak yeni talimat istemelidir.
- Operatör, işaretçiyi kolaylıkla fark edebilmelidir.

Güvenlik ve Sağlık İşaretlerinin Kullanımı, Bakımı:

Görülmesini veya işitilmesini zorlaştıracak veya engelleyecek, aynı türden bir başka emisyon Kaynağının bulunması önlenmeli ve özellikle;

- Çok sayıda işaret birbirine çok yakın bir şekilde yerleştirilmemeli,
- Karıştırılma ihtimali olan iki ışıklı işaret aynı anda kullanılmamalı,
- Işıklı bir işaret bir diğer ışıklı işaretin çok yakınında kullanılmamalı,
- Birden fazla sesli sinyal aynı anda kullanılmamalı,
- Çok fazla ortam gürültüsü olan yerlerde sesli sinyal kullanılmamalıdır.

- İşaretlerin yada sinyal aygıtlarının; uygun tasarımı, yeterli sayıda olması, uygun bir şekilde yerleştirilmesi, bakım ve onarımının iyi yapılması ve doğru çalışması sağlanmalıdır

- İşaretler ve sinyal aygıtları imalindeki karakteristik özelliklerini ve/veya işlevsel niteliğini korumak için, düzenli aralıklarla, temizlenmeli, kontrol, bakım ve tamiri yapılmalı ve gerektiğinde değiştirilmelidir.

- İşaretlerin ve sinyal aygıtlarının sayısı ve yerleştirileceği yerler, tehlikenin büyüklüğüne ve bunların uygulanacağı alana göre belirlenmelidir.

- Herhangi bir enerji ile çalışan işaretlerin, enerjinin kesilmesi ve tehlikenin başka bir şekilde önlenememesi durumunda, işaretlerin yedek enerji kaynağı ile derhal çalışması sağlanmalıdır.

- Işıklı işaret ve/veya sesli sinyallerin çalışmaya başlaması, yapılacak işin veya hareketin başlayacağını belirtir. Yapılan iş veya hareket süresince ışıklı işaret veya sesli sinyal çalışmasına devam edecektir. Işıklı işaret ve sesli sinyal kullanılıp durmasından hemen sonra tekrar çalışabilir olmalıdır.

- Işıklı işaretler ve sesli sinyaller, doğru ve etkili çalışmalarını sağlamak için, kullanılmadan önce ve kullanım süresince yeterli sıklıktaki aralıklarla kontrol edilmelidir.

- Kişisel koruyucu kullanımından kaynaklanan hususlar da dahil olmak üzere, işçilerin görme ve işitmelerine engel olacak herhangi bir husus var ise; ilgili işaretlerin güçlendirilmesi veya değiştirilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

İlgili Mevzuat

- Resmi Gazete Tarihi: 11.09.2013 Resmi Gazete Sayısı: 28762
- **GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ YÖNETMELİĞİ**